

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI.

Poniedziałek, dnia 29 września 1919 roku.

Z Warszawy i z biur ogłosz. warsz. ogłoszenia po „Rozwoju” przyjmuje wyłącznie Centralne Biuro ogłoszeniowe Związku prasy prowincjonalnej — Zgoda № 1 w Warszawie.

Nr. 261

Cena prenumeraty:
w Łodzi:
Kwartalnie Mk. 14.40
Miesięczn. „ 4.80
Za roznośnienie
70 fen. miesięcznie.
Z przesyłką pocztową:
Kwartalnie Mk. 19.50
Miesięczn. „ 6.50

Kalendarzyk:
20 IX Michała Archaniola
21 IX Hieronima kapł.
22 IX Bł. Jana z Dukli.
23 IX Aniołów Stróżów.

Redakcja
w Łodzi
Al. Kościuszki 41.
TELEFON 28.

OGŁOSZENIA: Przed tekstem lub w tekście 2 marki za tekst 65 fenigów, nekrologi 1 marka za wiersz petitowy. Drobną ogłoszenia 10 fen. za wyraz. Najmniej 80 fen. Ogłoszenia zamiejscowe 10 procent drożej. Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój” w PABJANICACH u p. Groblińskiego, Nowy Rynek, Kiosk; w ZGIERZU u p. Lacha, Kiosk.

Naczelnik Państwa w Mińsku.

W Stolicy Białorusi.

Warszawa, 28 września (PAT.) W dniu 19 września 1919 roku Mińsk, stolica Białorusi, witała orężem polskim z przeszło stuletniej woli, witała uroczysto w swych murach jako Naczelnika Państwa i naczelnego wodza wojsk polskich Józefa Piłsudskiego. Już o godzinie 9-ej rano cały plac katedralny i przyległe ulice wypełnione były tłumem ludności bez różnicy narodowości. Nasirój był podniosły i uroczysty. Oddziały wojsk z muzyką pułkową stawiały się w szpalerach. O godzinie 9 1/2 przybył Naczelnik Państwa, radośnie witany. Zerwały się burzliwe okrzyki.

Nastąpiła msza św. celebrowana przez biskupa łódzkiego. Po skończonej paradzie wojskowej Naczelnik Państwa w otoczeniu władz wojskowych i cywilnych skierował się do soboru prawosławnego. Duchowieństwo prawosławne z archiepiscopem Melchizedkiem na czele powitało Naczelnika Państwa niezwykle uroczysto. Po nabożeństwie archiepiscop przemówił następująco: „Witam Cię pozdrowieniem modlitewnym, wodza Tego narodu, który od dawien dawna święte dochował przywiązanie do swej Ojczyzny.”

Niechaj więc będzie odrodzona Polska symbolem prawdy i stała wyrazicielką istotnej wolności i sprawiedliwości dla wszystkich czasów i wszystkich narodów. Witam Cię, jako najwyższego wodza tego narodu, którego pełne samozaparcie się bojaństwo przyniosło zbawienie krajowi mińskiemu z otchłani piekła i niesłychanych gwałtów i okropności. Przejęty żywą radością wyrażam Ci jestem wobec Ciebie tej głębokiej wdzięczności, którą przeniknięta jest cała owoczarnia w dzień jej wyzwolenia. Niechaj i nadal w niewzruszenie to święte uczucie. Niech błogosławieni kroczą w imię Boże.”

Po tych słowach przeżegnał pasterz Naczelnika wielkim złotem krzyżem arcybiskupim i błogosławił mu błogosławieństwem.

W domu szlachty.

Po skończeniu uroczystości kościelnych i cywilnych wśród niemiłkających okrzyków i wyciaj obsypany kwiatami udał się Naczelnik do domu szlacheckiego, gdzie się odbyło przyjęcie delegacji. Ogromna sala domu z trzema zmnieszcza przybyłych, a więc przedewszystkiem przedstawicielstwo duchowieństwa katolickiego z biskupem Łozińskim na czele, duchowieństwo prawosławne z archiepiscopem Melchizedkiem, luteranśkie z pastorem Maczulanem, metodysty z matką Mustafą Smajkiewiczem, żydowskie z rabinem Rabinowiczem, potem organizacje polskie i delegacje białoruskie.

Nowa biskupa Łozińskiego.

Pierwszy w imieniu duchowieństwa katolickiego przemówił ks. biskup Łoziński: Naczelniku! Witam w Tobie człowieka, który nie ty-

ko z przekonania i czynów, ale i z urodzenia i krwi, jako urodzony na kresach Rzeczypospolitej jesteś znów żywym symbolem zjednoczenia tutejszego kraju z naszą macierzą nad Wisłą. Tem śmieiej mogę to mówić, bo znając potrzeby tutejszych mieszkańców, wiem, że wszystkie warstwy ciągną ku Polsce i interesy ich i dążenia nie stoją w sprzeczności z tem połączeniem się z Polską.

Prawosławni, Żydzi, Machedetanie.

Imieniem duchowieństwa prawosławnego zabrał głos archiepiscop Melchizedek i przemówił po rosyjsku w te słowa: Panie Naczelniku! Witamy w osobie Twojej, panie, Naczelnika i wodza polskiego. W ogniu cierpień gorzał naród polski, ale ogień ten odnowił tylko i zainicjował jego ducha do tego stopnia, że obecnie staje Polska wobec całego świata odrodzona, wolna i piękna.

W imieniu muzułmanów mówił Murza Murzicz: Muzułmanie ziem wschodnich, od wieków osiedli na tych ziemiach, z radością witają wodza wojsk polskich, tych wojsk, w szeregach których ramie przy ramieniu muzułmanie walczyli zawsze. Muzułmanie wierzą, że od tej chwili znów, jak dawniej, będą mogli być synami ojczyzny swojej wielkiej Polski.

W imieniu gminy żydowskiej przemówił po hebrajsku przewodniczący gminy, pan Churdyn. Powitał on naczelnego wodza narodu polskiego i sławnej polskiej armii i tego narodu, który teraz zamartwychwał i rwie się do samodzielnego życia, a więc przyczyni się do spełnienia życzeń narodu żydowskiego, którego pragnieniem jest zająć miejsce pełnoprawne w środowisku innych narodów.

Mniej więcej w te same słowa przemówił po polsku inny przedstawiciel żydów, pan Syczynski.

Delegacje polskie.

W imieniu polskiej ludności i 25 delegacji organizacji polskich przemawiał prezes polskiej rady ziemi mińskiej H. Kieniewicz.

Ta nieszczęśliwa ziemia mińska od kilku pokoleń uciemiężona, i sponiewierana bardziej od innych dzielnic naszej ojczyzny, szczególnie w ostatnich dziesiątkach lat na najbardziej wyrafinowane próby wynaradawiania wystawiona, pomimo wszystkich wysiłków ciemiężycieli przetrwała wszystkie te zakusy, wierząc niezłomnie, iż nastanie wrzeszcze ta chwila, kiedy danem jej będzie wrócić na łono macierzy i odżyją na niej dawne szczytne głośnie tradycje narodu polskiego. Wierzymy również, że nie zatrzyma się oręż polski w połowie drogi i sięgnie Orzeł Biały po te dalsze kresy Rzeczypospolitej, które jeszcze nie wyzwolone, czekają tej świetlanej chwili i odtąd na stałe i na zawsze pod jego opiekun-czem skrzydłem do współżycia państwowego powołane będą.

Delegacje włościan białoruskich.

Następnie przedstawiała się Naczelnikowi

Państwowa Szkoła Włókiennicza w Łodzi,

ul. Pańska 115.
2135 4 z wydziałami:
PRZEDZALNICZYM, TKACKIM I FARBIARSKO-WYKOŃCZALNICZYM.
Zapisy kandydatów ze świadectwami z ukończenia 4 klas Szkoły Średniej lub z ukończenia 7 oddziałów Szkoły Powszechnej przyjmuje Kancelarja Szkoły, Pańska 115 (gdzie obecnie Sąd Okręgowy), pokój Nr. 26 codziennie (prócz niedziel i świąt) od godziny 10 rano do 1 popołudniu.
Dyrektor Szkoły A. Trojanowski.

Państwa liczna delegacja włościan białorusinów, która w liczbie 170 osób znajdowała się na sali. Reprezentant włościan białoruskich składa uroczyste ślubowanie Naczelnikowi, że będą mu wiernie służyli, składa dziękczynienie za dokonane dzieło oswobodzenia, i kończy życzeniem dla całego narodu polskiego, by Bóg błogosławił jego pracę.

Drobna szlachta.

W imieniu drobnej szlachty zagrodowej wita po polsku Naczelnika pan Kraszewski. Prosi o przyjęcie wyrazu hołdu, uznania i wdzięczności. Chwila obecna jest chwilą najróżnorodniejszych orientacji, a jedynym ratunkiem jest przyłączenie kraju do Polski.

Z delegacją wystąpiła też grupa włościan o kulturze rosyjskiej. W jej imieniu przemówił po rosyjsku p. Jaroszewicz, prezes byłego gubernialnego zarządu ziemskiego: Wielki Wodzu Narodu polskiego, mówił p. Jaroszewicz. Z głęboką nadzieją wsłuchiwałem się w wezwanie jego do mieszkańców byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego.

I jak zwykle zwolennik systemu moskiewskiego zaznaczał, że nie białoruski język tu obowiązuje, ale kulturalny wielkorosyjski.

Narodowy Komitet białoruski.

Następnie w imieniu miejscowych organizacji białoruskich, reprezentujących zorganizowaną część społeczeństwa białoruską, przemówił po białorusku pan Prusiński, prezes narodowego komitetu białoruskiego.

Panie Naczelniku państwa polskiego! Mija już 6 tygodni od czasu, gdyśmy tubylcy tego miasta sławnego, serce Białorusi, Mińska, rozpoczęli żywot spokojny. Rozwiała się mgła czerwoną, która wisiała nad nami w ciągu tak długich miesięcy, ta mgła, nie dająca ani głębiej odetchnąć, ni przejrzeć na świat jasny spokojnym wzrokiem. Rozwiała się widmo groźące głodowej śmierci. I patrząc obecnie w przyszłość, starając się zedrzed zastonę z dnia jutrzejszego, możemy już mieć nadzieję, że żyć będziemy. Cud ten jasny jest dziełem i zasługą bohaterskiego wojska polskiego.

Składam Ci hołd i dziękczynienie za zwolnienie Mińska i Mińszczyzny od tego nowego najazdu i imperjalizmu moskiewskiego, który się odział obecnie w szaty bolszewickie. Spo-

kojnie i swobodnie płynie nam dzisiaj życie w Mińsku. A nawet cieszymy się tą radością, iż mamy Cię teraz między sobą, Panie Naczelniku! Jednak przywołując na pamięć słowa wieszczki naszego, musimy rzec, że płaczą jeszcze matki w Witebsku i jęczą mężowie w Mohilowie. Milczy, bo zabroniono, dzwiczny głos omszałych dzwonów Smoleńska, skąd każdy dzień przynosi wiadomość o nowych niewinnych ofiarach.

My wierzymy i mamy nadzieję, że razem z wolnym Mińskiem, wolnym i silnym Grodnem, wolnymi i niezależnymi będą w niezależnej białoruskiej Rzeczypospolitej odwieczne nasze warunki na rubieżach Moskwy, Witebsk i Mohylów i starożytny Smoleńsk. My żywi my tę nadzieję, my w to wierzymy, a tą wiarą i tą nadzieją natchnął nas bratni naród, któregoś Ty sławnym przedstawicielem. To też tutaj w Mińszczyźnie, witając Cię, mówię Ci, nietylko dzisiaj, ale zawsze gotowiśmy Ci powiedzieć: pozdrawiamy Cię, przybysz do nas, gościu miły, sąsiedzie drogi!

Mowa Naczelnika Państwa.

Wszystkim tym delegacjom odpowiedział Naczelnik w następujących słowach:

Przedewszystkiem chcę podziękować jak najserdeczniej za to przyjęcie, które mnie jako komendanta armii polskiej spotkało w Mińsku. Moi panowie, jestem synem tej samej ziemi co i wy i dlatego może więcej rozumiem i odczuwam te wszystkie cierpienia i nieszczęścia, które były udziałem tej ziemi. Dziadowie nasi nie pamiętają innego czasu jak czas niewoli, który

naród tutejszy znosił. Czy chrześcijanin czy żyd, czy polak czy białorusin, każdy mieszkaniec tej ziemi stosować się musiał do gwałtu i przemocy, do sposobu życia nie tych, które chciał, ale tych, które były mu narzucone. Każdy mieszkaniec tej ziemi rodził się niewolny ze skutymi rękami, ze dławioną piersią.

Polska idzie wszędzie z hasłem swobody. Polska idzie nie z chęcią ucisku brutalnym butem żołnierskim, nie narzucania komukolwiek stosowania się do jej spraw.

Będziecie moi państwo powołani w najbliższym czasie do tego, abyście naprzód zaczęli rządzić sami w instytucjach samorządowych. Potem przyjdzie ta chwila, kiedy będziecie mogli swobodnie wypowiedzieć się jak państwo. Wasze będzie urządzone. Będzie to wielki akty poraż pierwszy człowiek tej ziemi swobodnie wypowiadać się będzie. Powołany będzie ubogi czy bogaty, każdy człowiek będzie miał głos dlatego, by losem ziemi decydowała większość.

Proszę panów, będę dumny z Polski, będę dumny ze swoich żołnierzy, będę dumny wreszcie z siebie samego, jeśli będę mógł tej nieszczęsnej ziemi dać najcenniejszy dar Boży, dar swobody. Będę dumny, gdy ziemia ta godną swobody się okaże, jeżeli zamiast sporów i wałk wzajemnych współpraca pomiędzy ludźmi wniesie to, czego ta ziemia od tak dawna potrzebuje.

Niech żyje! Sława, było odpowiedzią na mowę Naczelnika.

Komunikat sztabu generalnego wojsko-białoruski.
Warszawa, 29 września (PAT). Front litewsko-białoruski:

Na odcinku poleskim pod Babenicami i Gajca-Rudnią silne ataki bolszewickie odmar. Walki trwają dalej. Na reszcie frontu ożywiona działalność wywiadowcza.

Front wołyński: Spokój.

W zastępstwie szefa sztabu generalnego
Haller, pułk.

Sąd polski w Wilnie.

Wilno, 28 września (PAT). W Wilnie dnia 26 b. m. otwarto sąd apelacyjny. Przy tej sposobności wygłosił przemówienie prezes Sądów, prałat ks. Michałkiewicz imieniem biskupa i notariusz Wróblewski. Wysłano depeszę do Naczelnika Państwa. Nowy sąd apelacyjny jest najwyższą instancją sądową na kresach. Podlegają mu sądy okręgowe w Wilnie, Mińsku, Grodnie i Łucku.

Reorganizacja żandarmerji w Galicji.

Warszawa, 29-go września. Dowiadujemy się z doskonale poinformowanego źródła, że rząd przystępuje do reorganizacji żandarmerji w Galicji. Istniejąca obecnie żandarmerja w Galicji zmieniona zostanie w policję państwową, a w miejsce jej utworzoną będzie żandarmerja wojskowa, podlegająca wyłącznie ministerjum spraw wojskowych. Stoi to w łączności z przeobrażeniem w państwie ogólnem reorganizacji żandarmerji, na której czele stanie inspektorat żandarmerji.

Nie chcą czechów.

Warszawa, 28 września (PAT). Stosunki między Czechami a Rusinami na Rusi zakarpaciej zaostrzają się coraz bardziej. W ostatnich czasach częściej zaczęli osadzać na urządach galicyjskich Rusinów, co wywołuje niezadowolenie miejscowej ludności. Ruch antyczeski obejmuje coraz szersze okręgi, kojarząc się z ruchem, który na Słowację wyraźnie występuje przeciw rządowi w Pradze.

Rozbrojenie Niemiec konieczne.

Paryż, 28 września (PAT). W komisji pokojowej izby Clemenceau oświadczył, że nie miałby nic przeciw temu, żeby sojusznicy wdrożyli między sobą dodatkowe rokowania w sprawie rozbrojenia Niemiec. Clemenceau żąda, aby już nie rokowano z Niemcami, oraz aby uczuwała w tej sprawie zapadła dopiero po ratyfikacji pokoju. W przeciwnym razie Clemenceau postawi kwestję zaufania.

Niemcy muszą opuścić prow. nadbałtyckie.

Ljon, 28 września (PAT). Rada 5-ciu postanowiła w sobotę rano przesłać rządowi niemieckiemu za pośrednictwem marszałka Foch nową ostrą notę, domagającą się natychmiastowej ewakuacji z prowincji nadbałtyckich, Litwy i Kurlandji wojsk generała von Goltza. Gdyby rząd niemiecki nie wykonał teraz niezwłocznie tego żądania, wprowadzone zostaną następujące zarządzenia: 1) wstrzymany będzie dowóz wszelkich środków żywności, oraz surowców do Niemiec, 2) zerwane będą wszystkie umowy finansowe, a w szczególności umowa co do kredytu.

O przyczyny wojny.

Berlin, 29 września (PAT). Na interpelację niezawisłych odpowiedział minister spraw zagranicznych Müller, że komisja wybrana dla zbada przyczyn wybuchu wojny światowej w tych dniach rozpoczęła swoje prace. Wszystkie dokumenty odnoszące się do wybuchu wojny będą ogłoszone bez jakiegokolwiek ubocznej tendencji. Ogłoszenie nastąpi w połowie października.

Układy handlowe.

Ljon, 27 września (PAT). Rada 5-ciu zebrała się pod przewodnictwem J. Cambona w dzień ek rano na Quai d'Orsay. Rada zatwierdziła postanowienie projektu układów, które mają być zawarte pomiędzy państwami, powstałymi z byłej monarchji austro-węgierskiej. Układ ten ma uregulować wzajemny stosunek tych państw w sprawie tranzytu handlowego i użytkowania rzek dla dowozu węgla.

Ciekawe odkrycia w sprawie Caillaux.

Paryż, 28 września (PAT.) B. K. „Eclair” ogłasza w dalszym ciągu dokumenty w sprawie Caillaux, m. i. zapiski jego o planie przewrotu we Francji, który miał nastąpić z dojsciem jego do władzy, na co liczył napewno z początkiem roku 1917. Zamierzał on szybko doprowadzić do zawarcia pokoju i rewizji konstytucji w duchu wzmocnienia władzy rządowej oraz przepro-

wadzenia w kraju referendum. Z pośród osób, których współdziałania spodziewał się Caillaux, wymienieni są w notatkach Briand, Pichon, Humbert, Renouard, Barthou. Natomiast Poincarégo i Vivianiego miano uwięzić. Zapiski te pochodzą z prywatnego schowku Caillaux, znalezione w pewnym banku florenckim.

Komuniści niemieccy przygotowują nową rewolucję.

(Od własnego korespondenta.)

Wiedeń, 28 września. „Wiener Allg. Zeitung” donosi z Berlina, że komuniści w Niemczech organizują bojowe oddziały wojskowe, które na dany znak mają obsadzić wszystkie linje kolejowe i budynki rządowe. Dowódcy tych oddziałów, prócz zwykłej gaży wojskowej, otrzymują dodatek w wysokości 15 mk. dziennie, a żołnie-

rze dodatek 6 mk. Oddziały te odbywają codziennie wojskowe ćwiczenia, w miejscach nie podlegających kontroli. Były przewodniczący Brunszwickiej republiki oświadczył na pewnym zgromadzeniu, że komuniści rozdają w całym Niemczech broń i przygotowują się do obalenia władzy.

Rozruchy w Azji Mniejszej.

Wiedeń, 28 września (PAT.) B. K. ogłasza telegram iskrowy z Belmaru, donoszący, że w Azji Mniejszej wzrasta niepokój. Z powodu wyładowania greków w Smyrnie, a Włochów w Adalin, obudził się fanatyzm wśród ludności tak, że dzięki temu nastrojowi umysłów udało się

Mustafie Paszy utworzyć wojsko, którego liczba dochodzi do 100.000. Mustafa Pasza odgrywa w Azji Mniejszej podobną rolę, jak von der Goltz w krajach nadbałtyckich, a d'Annunzio w Rjeje. Francuscy rzeczoznawcy wojskowi sądzą, że należy z Mustafą zawrzeć pokój.

Sensacyjne wieści o ekspansji Niemiec w bolszewickiej Rosji.

Paryż, 27 września. (wł.) „L' Eclair” zamieszcza sensacyjny artykuł o ekspansji Niemców w Rosji. Jak to pismo donosi, niemieckie sny o połączeniu Berlina z Bagdadem obecnie zastąpione zostały myślą utworzenia połączenia kolejowego Berlin—Władywostok. Nowy ten plan komunikacji między Niemcami a Rosją rzuciłby na pastwę Niemiec wszystkie mniejsze państwa narodowościowe, powstałe na obszarze dawnej Rosji. Przez gospodarce zawładnięcie Rosją niemieckie wpływy przedostałyby się aż do granic Chin, Indji i Persji. Pismo wspomniane donosi dalej, że i bolszewicki rząd stosuje wobec Niemiec zupełnie odmienną taktykę. Tak np. ustawa o komunikacji materiałów nie obejmuje majątków poddanych niemieckich. Rząd bolszewicki udzielił niemieckim inżynierom i firmom koncesji na budowę szeregu linji kolejowych w bolszewickiej Rosji i zawarł z nimi umowy, uprawniające Niemców do eksploatacji

ogromnych lasów i bogactw ziemnych. W ostatnich dniach z Niemiec do Rosji wyjechało około 3,500 inżynierów. Jeżeli tak dalej pójdzie, to będą mogli Niemcy zapłacić miliardowy dług koalicji pieniędzmi rosyjskimi. „L' Eclair” zapytuje, co koalicja zamierza uczynić, aby sparaliżować ekspansję Niemiec w Rosji, która ma być odwetem za klęskę Niemiec w wojnie światowej.

Głośny szowinista.

Lugano, 27 września (PAT.) We Włoszech tworzy się nowe stronnictwo pod nazwą „Stronnictwa d' Annunzia”.

Rewolucja pałacowa na „dworze” Lenina.

Berlin, 27 września. (wł.) Jak dzienniki donoszą, potwierdza się wiadomość o internowaniu Lenina, jednakże nie chodzi tutaj o jego obalenie, lecz tylko o rewolucję pałacową. Następcą Lenina ma zostać komisarz ludowy Derżyński, który jest obecnie na emigracji w Moskwie.

W piątek, dnia 3-go października 1919 roku w kościele św. Józefa w Łodzi odbędzie się nabożeństwo żałobne za spokój duszy zmarłego i pochowanego w Kwiatkowicach

S. † P.

Franciszka - Henryka Maternickiego

Sędziego Sądu Okręgowego Łódzkiego

o czym kolegów, przyjaciół i znajomych zmarłego zawiadamia

RODZINA.

Co mówi p. Szloma Samuels, obrońca uciśnionej niewinności żydowskiej.

(Od wł. korespondenta.)

Warszawa, 28 września. Wczoraj p. Szloma Samuels i Wright odwiedzili sionistyczną Radę Narodową. Rozmowy trwały 2 i pół godziny. P. Szloma Samuels oświadczył — podług relacji pracy zarobkowej — co następuje:

Przedstawiciel rządu polskiego w Londynie, ks. Sapieha zwrócił się do jednego z misjonistów zapytaniem, czy to prawda, że stosunki rządu angielskiego do Polski mocno ostygły i dla czego się stało. Na to członek gabinetu angielskiego odpowiedział, że tak jest istotnie: stosunki rzeczywiście ochłodziły z powodu wiadomości o pogromach i krzywdach, wyrządzanych Polsce żydom (Pl), którzy przybywają do Anglii i wzburzają opinię publiczną. Na to ks. Sapieha odpowiedział, że w Polsce nie było

żadnych pogromów. Jednak rząd angielski, nie tylko pod naciskiem żydowskiej opinii publicznej lecz także pod naciskiem partii robotniczej („serbar party”) postanowił wystąpić własną komisją.

P. Szloma Samuels zaprosił też wczoraj do siebie delegację ortodoksów, z którą konferował przeszło 2 godziny.

Sądymy, że podkreślanie przez p. Szlome Samuela rzekomego ochłodzenia stosunków angielsko-polskich pod wpływem kłamstw prasy żydowskiej o pogromach, jest nietaktem i nowym dowodem żydowskiej bezczelności, tembardziej, że Anglia ma obecnie o tej sprawie sąd zupełnie wyrobiony i stosunki angielsko-polskie zacieśniają się coraz bardziej.

Francji najbliższe wybory okaza, jak bardzo wiele straciliśmy.

„Zarażenie socjalizmem bakcylami szafu” — to znaczy: zbolszewizowanie obserwować można wszędzie. Wszędzie bierze górę nieokiełznana, bezmyślna, atypaństwowa i antyspołeczna demagogia. Ale wszędzie też budzi się coraz silniejszy opór przeciw bolszewikom. Przyp. Red.)

Zgon prof. Bol. Ulanowskiego.

W sobotę, po godzinie 1-ej w nocy, zmarł w Krakowie znakomity historyk polski, prof. uniwersytetu Jagiellońskiego i sekretarz generalny Akademii umiejętności, dr. Bolesław Ulanowski. Pogrzeb odbędzie się dziś, w poniedziałek, o g. 4-ej po poł.

S. p. Bolesław Ulanowski wydał, między innymi: „Najdawniejsze księgi sądowe krakowskie od 1374 do 1394”, „Drugi napad tatarów na Polskę”, „Materiały do historii prawa i heraldyki polskiej”, „Szkice krytyczne z wieku XIII”, „O prawie azylu w Statutach Kazimierza Wielkiego”, „Dokumenty kujawskie i mazowieckie, przeważnie z XIII wieku”, „O pokucie publicznej w Polsce”, „Acta capitulorum cracoviensis et plocensis selecta 1438—1523 et 1438—1525”, „Acta capitulorum gnesnensis, posnaniensis et vladislaviensis 1403—1530”, „Materiały do historii ustawodawstwa synodalnego w Polsce w wieku XVI”.

KRONIKA.

— Krzyż polskiej organ. wojskowej.

Kapituła krzyża polskiej organizacji wojskowej za naszym pośrednictwem zawiadamia wszystkich zainteresowanych, iż prace swe ukończyła.

Wydawanie krzyża członkom organizacji rozpocznie się 29 bm. Po odbiór krzyża zgłaszać się należy do podchorążego Szymona Liljenfelda-Smigelkiego w naczelnem dowództwie, Plac Saski 7, w Warszawie.

— Tranzakcje markami polskimi.

Ogłoszono Rozporządzenie p. ministra skarbu w przedmiocie tranzakcji markami polskimi. W porozumieniu z ministrem aprowizacji i ministrem dla b. zaboru pruskiego ustanawia się, co następuje:

§ 1. Kupno i sprzedaż marek polskich, wypuszczonych przez polską krajową kasę pożyczkową do 11 listopada 1918 roku na rachun-

nek b. niemieckich władz okupacyjnych, włącznie z markami polskimi, wypuszczone przez polską krajową kasę pożyczkową po 11 listopada 1918 roku na rachunek państwa polskiego, jak w ogóle wszelkie transakcje, będące wynikiem różniczkowania wartości rozmaitych kategorii marek polskich, są wzbronione.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na całym obszarze państwa polskiego.

Do rozważania przekroczeń niniejszego rozporządzenia powołany jest urząd walki z lichwą i spekulacją.

Przekroczenia te na obszarach b. Królestwa Kongresowego i byłego zaboru austriackiego karane są w myśl dekretu z dnia 11-go stycznia 1919 roku („Dz. pr.” № 7 p. 109) w drodze administracyjnej karą aresztu do 3-ch miesięcy, względnie grzywną do 50,000 marek, prócz tego zawsze pociągają konfiskatę wartości, stanowiących przedmiot przekroczenia.

Do czasu utworzenia na terenach byłego zaboru pruskiego urzędów walki z lichwą i spekulacją, do rozważania przekroczeń niniejszego rozporządzenia powołane są sądy dożalne.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze otrzymuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

— Spis koni i bydła.

k) Podług poleceń starostów powiatowych gminy przystąpiły do sporządzenia spisów koni i bydła, celem opadkowania.

— Bandytyzm.

(k) W Łodzi w piątek ubiegły policja kryminalna wypłoszyła z piwiarni przy ul. Chłodnej, na Radogoszczu, kilku bandytów, którzy z rewolwerami w ręku rozpoczęli torować sobie drogę ul. Aleksandrowską, Bicha, Srebrną ku browarowi Häuslera, ostrzeliwując się. Policji kryminalnej nadesłano pomoc z 2 komisariatu, przyczem z bandytów, przypartych za płotem, dwóch postrzelono, kilku zaś pozostałych zbiegło.

Gdy następnie policja podeszła bliżej, bandyci jeszcze dali kilka strzałów, wreszcie zdołano ich obezwładnić. Jeden z bandytów, postrzelony w rękę, jest 32-letni Andrzej Ptasiński, drugi zaś 40-let. Walenty Banasiak, z Cymera № 7, postrzelony w brzuch, zmarł po odesłaniu go do szpitala przy ul. Drewnowskiej.

— Czuję małżonek.

k) Na Bałuckim rynku wezwano pogotowie ratunkowe do zabrania chorej kobiety, którą mąż wyrzucił z domu. W wypadku interwenjowała policja.

— Nowy młyn.

k) Konstanynowie wójt gminy, p. Teodor Majzner, urządził w budynku fabrycznym przy ul. Długiej młyn parowy, w którym przemiała zboże na mąkę dla komitetu rozdziału chleba i mąki.

Teatr i sztuka.

— Teatr Polski.

Dziś, w poniedziałek, dnia 29 b. m. odbędzie się specjalne widowisko dla żołaterzy. Odegraną zostanie baśń dramatyczna L. Rydla „Zaczarowane koło”, z p. Zbikowską w roli Młynarki, która zbiera rzesiste i zasłużone oklaski za grę pełną poezji i głębokiego odczucia. Ceny miejsc najniższe.

Próby z „Idylli małżeńskiej” P. Nansena są już w pełnym biegu. Premiera ukaże się w piątek, dnia 3 b. m.

DRZEWO.

Wydział Przemysłowo-Handlowy Urzędu Walki z Lichwą i Spekulacją wzywa wszystkich właścicieli składów drzewa w obrębie miasta Łodzi do stawienia się w biurze Wydziału Pusta 13, I piętro we wtorek, 30 b. m. w godz. od 10-ej r. do 1-ej po poł. wraz z patentami celem rejestracji. 2282 1

Urząd Walki z Lichwą i Spekul. w Łodzi.

Popierajmy handel polski!

Sytuacja bolszewicka coraz się pogarsza.

Moskwa, 28 września (PAT). Jeden z bolszewickich przywódców telegrafuje:

Sytuacja jest poważna. Ustąpiliśmy z Kurbanowa i inni kontrewolucjoniści zadać cios śmiertelny republice sowieckiej. Odkryliśmy obrzymią organizację spiskową składającą się z generałów, kadetów, oraz archiwistów. Aresztowaliśmy w całym składzie całą organizację spiskowców. Filie jednak organizacji rozszerzają w dalszym ciągu działalność na prowincji.

Anunzio chce koniecznie Rjecki.

Berlin, 28 września. (PAT.) Wychodzący w tym czasie dziennik, „Epoca” donosi, że D' Anunzio wystosował pismo wprost do króla włoskiego w celu poinformowania go o stanie rzeczy w Rjece. D' Anunzio zaklina króla, ażeby nie narzączał praw włoskich do tego miasta. To samo pismo donosi, że jeszcze jedna eskadra lotnicza przyłączyła się do d' Anunzia. Samoloty tej eskadry wzniosły się z miejsca postoju i poszybowały do Rjecki. Oficerowie przybyli cichaczem tę ucieczkę eskadry. Władze włoskie wdrożyły śledztwo w tej sprawie.

Jugosławia nie chce iść do Rjecki.

Zurych, 28-go września. (PAT.) B. K. „Messagero” donosi, że pogłoska o koncentracji wojsk jugosłowiańskich przeciw Rjece nie potwierdza się.

Socjalizm został zarażony bakcylami szafu.

Przemówca socjalistów Thomas przewiduje bankructwo socjalizmu.

(Od własn. koresp.)

Wiedeń, 25 września. Z Genewy donoszą przywódca francuskich socjalistów Albert Thomas w rozmowie z pewnym dziennikarzem nie ukryć swego pesymizmu, co do przyszłości socjalizmu. Oświadczył między innymi: „Wszystko mogło być dobrze, ale pod wpływem socjalizmu rosyjskiego, socjalizm zarażony został jakoby bakcylem szafu. W obozie naszym teraz wszystko jakby na złamanie karku, wszystkie najważniejsze utraciły władzę, a wobec tego opinia społeczeństwa pod wpływem narad narodowych jest coraz silniejsza. Co do

Intendantura Okregu Generalnego Łódzkiego

ogłasza konkurs na dostawę loco Wojskowe Urzędy Gospodarcze w Łodzi, Łowiczu, Kaliszu i Włocławku lub loco stacja załadowania:
grochu, fasoli, soczewicy, bobu, gryki, prosa i kaszy z tychże, marchwi jadalnej, brukwi, buraków i marchwi pastewnej.

Oferty pisemne należy ostatecznie wraz z pokwitowaniem na złożone w Kasie Wojskowej Okregu Generalnego Łódzkiego 5% wadium ofertowanej kwoty należy wnieść do dnia 5 października 1919 r. do godz. 12 w południe w zamkniętej kopercie do Sekcji Żywnościowej Intendantury O. G. Ł. (Zachodnia 55 I p.), gdzie można zasięgnąć bliższych informacji.

Intendantura O. G. Ł. **poszukuje również ludzi znających się dobrze na kopcowaniu ziemniaków**, ewentualnie przedsiębiorców, którzyby za umówionem wynagrodzeniem podjęli się kopcowania ziemniaków na zimę.

„GLEBA”

Spółka Ziemiańska Producentów Cykorji

RUTKOWSKI, PRUSKI, LISSOWSKI i S-ka
w Włocławku.

Poleca jako nadzwyczaj smaczną, zdrową i posiłną domieszkę do kawy, swoją

Cykorję.

2051 1

„Kino-Resursa”

przy ul. Kilińskiego Nr. 117.
Dojazd tramwajem 4 i 10 do rogu Głównej i Widzewskiej.

PROGRAM:

- I. Otwarcie wystawy Rzemieślniczo-Przemysłowej w Łodzi w 1912 r.
 - II. Święto pracy na tejże wystawie.
 - III. Pomarańcze Niebiańskie, komedia w 5 części.
- WTOREK ZMIANA PROGRAMU. Codziennie 2 przedstawienia o 7 i 9, w sob. 3 przedst. o 5, 7 i 9, w niedziele 4 przedstawienia: o 3, 5, 7 i 9-ej. 2254

Michał Binkowski i S-ka

FABRYKA MASZYN I NARZĘDZI TKACKICH

dawniej Aleksander Bürgel ul. Podleśna № 4.

Zamówienia zostaną wykonane ze zwykłą starannością. 2058 1

Zarząd Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości m. Łodzi

przy ul. Krótkiej pod Nr. 4
Zawiadamia właścicieli domów, że znowu przyjmuje zapisy oraz wpłaty na smołę pogazową.
Prezes (podp.) Gustaw Klukow
Dyrektor Biura (podp.) Artur Credo.

Dnia 30 b. m. o godzinie 10 rano, w RADOGOSZCZU, przy ulicy Sadowej 8, zostaną sprzedane przez

Publiczną Licytację

10 warsztatów tkackich ręcznych z przyborami. 2246 1

Dla szkół

Dzienniki klasowe i uczniowskie i różne inne utensylja szkolne poleca hurtowy skład papieru A. I. Ostrowski, Łódź, Piotrkowska Nr. 55. 2165 2

Okazja!

Jest do sprzedania Zakład Zegarmistrzowski w Lublinie, egzystujący lat trzydzieści. Wiadomość Kalisz, Aleja Józefiny № 30 m. 13. Cena przystępna, firma chrześcijańska. 2205 1 J. Jenz.

W Państwowym Zarządzie Skarbowym Aleje Kościuszki 14
ZNALEZIONO
pieniądze.

Prawy właściciel, po udowodnieniu, odebrać może za zwrotem kosztów ogłoszenia. Bliższa wiadomość pod powyższym adresem pokój 87 b, od 2—4 pp. 2224 1

Drobne ogłoszenia:

Kupno i Sprzedaż:

A) Meble różne z kilku pokoi, łóżka, materace, szafy, biurko, prasę, maszynę nożną, gramofon sprzedam zaraz tanio. Piotrkowska 223-3, I piętro, front. 7320-7

A. Meble sprzedaje, szafy, łóżka, otomany, garnitur salonowy, gramofony oraz inne. Piotrkowska 108, Przędziecki. 7181-5

A gawy i doniczkowe kwiaty sprzedają się: Zgierz, Zegrzanki, Szczawińska 1. 7362--2

Do sprzedania 3 tuz. noży i wideliców plater., 1 maszynka duża do kawy miedziana, 5 tomów „Wszechświat i Człowiek”. Główna 9 m. 8, front. 7345-1

Domek do sprzedania w Radogoszcu o 5 mieszkaniach z ogródkiem. Wiadomość: Zgierska № 144, na rogu, w sklepie.

Do sprzedania małej zaraz. Ul. Radwańska № 55. 7337-1

Jest do sprzedania dom murywany piętrowy, ogródek owocowy i 9 mórg ziemi ogrodowej na warzywa w Zgierzu, ul. Konstantynowska № 11. Wiadomość na miejscu. 7348-1

Magiel sprzedam Pabjanicka Szosa 6-16, Chrabąski. 7364-1

Magiel w dobrym stanie sprzedam. Słowiańska 14 m. 5. 7350-1

Magle sprzedam. Ul. Ogińska 10. 7379-2

Maszynę Singera, budnik, stolik, wieszak sprzedam. Aleja Kościuszki 26-7. 7451-1

Magiel sprzedam w dobrym stanie. Andrzejka 53-7. 7419-5

Nie kupujcie towarów póki się nie przekonacie, że najtańsze źródło resztek znajduje się na Górcie Pabjanickiej, przy ul. Polnej № 195, F. Rudnicki, I piętro, 5 minut czasu od dworca kolejowego, jako to na biżutkę, suknie, kostjumy i różne korthy na męskie garnitury i palta. Towary przedwojenne. 7247-1

Okazyjnie piekarnia z całkowitem urządzeniem lub samo urządzenie zaraz do sprzedania. Sklep B-ci Ignatowicz, Piotrkowska 93. 7208-1

Perskie dywany rzadkiej piękności do sprzedania: 1) 6 3/4 x 4 1/2 łokci, 2) 5 1/2 x 2 1/2 łokci, oraz dwa kilmy perskie rozm. 5 1/2 x 2 łok. Wiadomość w czytelni, Andrzejka 5, od 11 do 1-ej. 7439-2

Są do sprzedania kołby, bufety i różne rzeczy po kuchniach. Obejrzeć można w Stowarzyszeniu spożywczym „Czeladź Slusarska”, Targowa № 25, róg Nawrot. 7451-2

Sklep spożywczy sprzedam zaraz z powodu wyjazdu. Radwańska 17. 7417-2

Sklep kolonialny do sprzedania. Brzezińska № 53. 7252 1

Sklep rzeźniczy sprzedam. Oferty w adm. Rozwoju pod „Sklep”. 7354-1

Sprzedam meble z dwóch pokoi, jowi kuchni, lampy gazowe oraz licznik gazowy. Konstantynowska 65. 7369-3

Sprzedam dom w śródmieściu, murywany, o 55 mieszkaniach, za przystępną cenę. Wiadomość Zakątna № 67, u rządcy. 7242 1

Sprzedam dwa warsztaty tkackie ręczne. Wiadomość: Sienkiewicza 65, skład towarów, Edmund Wasilewski. 7418-2

Sprzedam łóżka z materacami, szafę, zegar i chodnik dywanowy. Nowo-Targowa 14-1. 7455-2

Różne:

A. A. A. Ważne dla pań! Robota spódniczki mk. 8, robota spódniczki mk. 8, kostjum mk. 50, robota palta mk. 40. Wykończenie staranne. Przyjmuję się suknie i kostjumy do krajania i pasowania. Piotrkowska 154 m. 18. 7265-p1

A kuszerka Marja Kubicka przyjmuje. Ul. Piotrkowska № 199 m. 14. 7203-5

A kuszerka Jagolińska przyjmuje zamówienia do porodów. Niezamownym ustępstwo. Kilińskiego № 145. 7406-1

Biuro bon i służby wszelkiego rodzaju Kaczorowskiej, Nawrot 2, skutecznie zlecenia z zadowoleniem Szanownej Kliencieli. 7342-2

Do wydzierżawienia w śródmieściu dom cały lub dwa piętra. Wiadomość w składzie maszyn do szycia, Piotrkowska 69, w podwórzu. 7407-2

Corsety „Renoma”. Przeróbki, reparaacje, pranie gorsetów. Ul. Główna 17 m. 2. 8520-p.w 6

Potrzebny czeladnik szewski na wszelką robotę. Ul. Wólczańska № 147. 7389-5

Nauczycielka rutyowana w średnim wieku, ze znajomością języków poszukuje miejsca do początkujących dzieci na wsi lub małym miasteczku. Oferty dla J. Piaseckiej, Łódź, Skwrowa № 1 m. 1. 7139-2

Od września rozpoczynam całonocne kursy francuskiego z grupami, oddzielnie. Konwersacja. Polski zaniedbanym. Pomoc uczniom w polskim, francuskim. Muzyka. Zapisy codziennie 6-8 Kilińskiego 77. 7395-2

Panienska z 7-klasowym wykształceniem poszukuje posady biurowej. Oferty w Rozwoju sub „Panienska”. 7400-1

Pokój umeblowany z elektrycznym oświetleniem zaraz do wynajęcia. Ul. Brzozowa № 4 m. 11. 7382-2

Polak lat 24, poszukuje posady ekspedjenta, portjera lub innej. Oferty pod „R. K. 24”. 7336-1

Prasowaczka potrzebna. Wólczańska 61. 7329-1

Przyjmie do walkanizacji opony samochodowe, motocyklowe i rowerowe. Sienkiewicza 30, I. Kukala. 7373-8

Siewnik tanio do sprzedania. E. Wiśniewski, Kościuska 41. 7-0

Uczeń kl. VII udziela lekcji. Wiadomość: Senatorska 14 m. 40. 7154-2

Udzielam lekcji w zakresie IV klas. Ceny niskie. Główna 8 m. 8, front. 7344-1

Udzielam lekcji francuskiego korepetycji. Karola 8 m. 8. 7229-1

50 mk. doświadczony korepetytor przygotowuje w zakresie 4 klas szkół średnich. Ul. Kilińskiego № 31-7 (front). 7377-8

28 września r. b. powracam z Wiednia z nowymi modelami, otwieram z powrotem pracownię ubiorów damskich. Początkowo obstalunki będą przyjmowane z wielkimi ustępkami. Rudzki, ul. Piotrkowska 7390-1

4 pokojowe mieszkanie przy Kościuszki ulicy zamianie na 5-cio pokojowe w eleganckim nowym domu, w okolicach Piotrkowskiej, Przejazd, Nawrot, Sienkiewicza. Upraszam się o składanie ofert do Rozwoju pod literami „J. Z.” 7355-1

Zagubione „dokumenta”

Antoni Szlukier zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 7422-1

Gryze Cezar zgubił paszport tymczasowy wydany w Łodzi. 7393-2

Herman Adolf zgubił paszport niemiecki wydany w Prusach. 7370-1

Józef Krzyżanowski zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 7336-1

Józef Palpachowski zagubił kartę węglową wyd. za nr 1853. 7326-1

Jan Siutowicz zagubił paszport niemiecki wydany w Radowoszczy. 7403-2

Kowalewska Eleonora zgubiła paszport tymczasowy wydany w Łodzi. 7362-1

Klemens Piedzewicz, Nowo-Targowa 11, zagubił numer rozkarski 115. 7341-1

Loba Zofja zgubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 7427-2

Natalja Sobocińska zgubiła kartę węglową № 1529. 7346-1

Skólska Zofja zgubiła tymczasowy dowód osobisty wyd. gminy Paradyż. 7363-1

Wincenty Marzenda zagubił paszport niemiecki wydany w gm. Zeromin. 7412-2

Zaginęły paszporty: niemiecki z famil. wyd. na imię Władysława Kowalewskiego oraz tymczasowy Eleonory Kowalewskiej. 7392-2